

Buvo kovojama tik už Lietuvą

Vilius Bražėnas

Vokiškų fašistų sąjungininkai ir bendražygiai 1939 m. kare prieš Lenkiją (rusiškieji fašistai) vadina fašistais prieš sovietinį okupantą kovojusius lietuvius. Anot to žemaitiško posakio - "Kuom pats kvep, tuom ir kitus tep". Mat į Aukštaitijoje susiformavusią Tėvynės Apsaugos Rinktinę įstojęs jaunuolis Valdas Adamkus, dabar Lietuvos prezidentas, 1944 m. rudenį buvo atsidūręs Sedoje. Tenai lietuviai, beveik beginkliai, pastojų kelią sovietų tankams nelygioje kovoje. Tačiau Lietuvos šmeižikai ir istorijos klastotojai bando skelbti, kad okupacijai priešinęsi lietuviai, įskaitant, žinoma, partizanus ir įvairius rezistentus, kovojo prieš Vakarų Europą ir prieš JAV. Esą, jie kariavo "nacių pusėje".

Taip mūsų kovą prieš nacių prievartinę mobilizaciją apibūdina raudonieji fašistai, kurie kovojo drauge su naciais prieš Lenkiją. Išeitų, kad atsidėkodami lietuviams už "kariavimą nacių pusėje" naciai šaudė Vietinės Rinktinės kariūnus, uždarė aukštąsias okupuotos Lietuvos mokyklas ir siuntė mirčiai Štuthofo konclageryje įkautus - Lietuvos inteligentus.

Nejaugi slapstymasis ir išsisukinėjimas nuo tarnavimo vokiečių daliniuose buvo kariavimas prieš Vakarų sąjungininkus. Iš tikrųjų lietuvių tauta, pakliuvusi tarp dviejų priešų, ir tada savo elgesiu įrodė politinį subrendimą. Jie nesabotavo karą pralaiminčio kaimyno karinės veiklos ir tuo pačiu stengėsi pakenkti stipresniajam savo priešui. Lietuviai taupė savo jėgas tam laikui, kai Raudonoji Armija pasieks Lietuvos žemę, ir ruošėsi kovai už Atlanto Chartos tautų apsisprendimo užtikrinimą.

Kai Sovietai pasiekė Lietuvą 1944 m. vasarą, Aukštaitijos jauni ir vyresni vyrai, buvusieji kariai, kurie išsislapstė nuo vokiškos priverstinės "mobilizacijos", stojo savanoriais į besiformuojančią Tėvynės Apsaugos Rinktinę. Tarp jų buvo nemažai "plechavičiukų", kurie net su ginklais buvo pasprukę iš vokiečių nagų Vietinei Rinktinei išsiskirstant. Ar tuos vyrus, kurie vėl būrėsi į vokiečių ginklais ginkluotus lietuvių dalinius, kurie buvo pasprukę nuo vokiečių prievartos, galima sąžiningai vadinti "fašistais", "nacių šalininkais", "kovotojais už Vokietiją"? Ne! Ir ne ir ne! Tada buvo kaunamasi tik už Lietuvą ir už nieką kitą, nesvarbu, kurio krašto ginklais ir kokią uniformą dėvint.

Iš tikrųjų 1944 m. lietuviai nebegalėjo tikrai kariauti už Vokietiją jau vien todėl, kad Vokietijos, kaip karinės jėgos, tada nebebuvo. Jau 1942 m. vienas iš Vokietijos besilankęs civilis vokietis, manyje radęs patikimą lietuvių, man prasitarė: "Mes jau pralaimėjome karą". Taip sakė vokietis 1942 m. O tai supratusiems lietuviams buvo aišku, jog reikia

taupyti jėgas. Deja, Atlanto Charta pasirodė buvusi melo charta, ir daug lietuvių karių savanorių su svetimu ginklu rankoje, net atsidūrė svetimuose kraštuose.

Vis tik reikia pasakyti, kad tuoj po sukilimo, po 1941 m. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo, daug to meto jaunuolių ir buvusių karių, pergyvenę komunizmo siaubą, būtų eję šalia vokiečių link Maskvos ir Leningrado. Po vieno metų ir 7 dienų raudonojo teroro daug lietuvių būtų žygiavę į

Rytus net šalia paties Belzebubo legionų.

Laimei, nepolitinio vermachto komendantus greit pakeitė naciniai okupaciniai komisarai ir paaiškėjo Hitlerio planai Baltijos kraštams ir Ukrainai. Turbūt tai, kad išdidūs vokiečiai nesugebėjo net duoti melagingų savivaldos pažadų, pergalingai karą pradėję, išklimpo Rytų fronte.

Asmeniškai apie Reicho planus sužinojau grįžęs namo iš pasienio, kur dėl visko buvau atsidūręs. Kaunan skubėjau, atsiliepdamas į lietuviškos mobilizacijos šaukimą. Pirmąją dieną grįžus į Kauną, mano "žygio į Rytus" ikarštį lyg šaltu vandeniu atvėsino Karo muziejaus sodelyje sutiktas vermachto vyr. leitenantas. Mano pastabai, kad gal susitiksime prie Maskvos ar Leningrado, jis išdidžiai išdrožė: "Mums jūs nereikia. Tik vokiečiai yra vertas nešioti ginklą. Jūs auginsite bulves, aprūpinsite maistu ir kitaip tarnausite Vokietijai". Po to teko nuo "žygio" slapstytis, įtartinom naktim miegoti namo pastogėje arba net išvažiuoti dviračiu į užmiestį, jei gaudavau telefonu žinią, kad "Kulautuvoje žuvys gerai kimba..." Taip buvo iki atsiradimo Sedoje, kur 1944 m. spalio 7 d. Tėvynės Apsaugos Rinktinė, pastodama kelią sovietų tankams, parodė pasauliui, kad Lietuva priešinosi okupacijai.

Tokie "kovotojai nacių pusėje" buvo ir kiti kariai savanoriai. Be to, nors Vakarai buvo tapę "Sovietų sąjungininkais", SSRS niekad Vakarų sąjungininke nebuvo: ji visą tą laiką galando peilį ant Vakarų galastuvo, Vakarų laisvės gerklei perpjauti.

Kaip vėliau pasirodė, prieš okupantą kovoję lietuviai tada kovojo toje pačioje "pusėje", kurioje kovojo JAV kariai Korėjos ir Vietnamo karuose.

Viktoras Vilčinskas

**Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos narys
1918-09-07 - 2005-07-19**

**Norilsko Vyčiai, 1941 m. birželio mėn. sukilėliai,
Lietuvos kariuomenės kūrėjai savanoriai,
Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos nariai,
„Varpo“ redakcija užjaučia velionio artimuosius**